

När nu detta [himmel]rike predikas, så utträttar det följande ting: Somliga tar emot det i hjärtat och menar allvar med det, så att de tror ordet och även utbrister i goda gärningar och låter sina lampor lysa för världen. Ty de är väl försedda med lampor och olja, det innebär, med tro och kärlek. Dessa betecknas för oss nu genom de visa jungfrurna.

Dessutom finns också sådana som även tar emot evangelium men likasom i sömnen, de menar inget allvarligt med det. De gör väl många gärningar, men saknar tron och menar att de skall utträtta allting med gärningar; de är säkra och tänker att det är ingen fara, Gud låter sig nog betalas med gärningar. Sådana betecknas här för oss genom de fåvitska (=oförståndiga) jungfrurna.

I den heliga skrift kallas de fåvitska som inte lyder Guds ord utan följer sitt eget huvud, de som inte låter sig förmanas utan håller sin egen mening för den bästa. Men för dessa går det slutligen som för de här fåvitska jungfrurna. [...]

[De fåvitska jungfrurna] har namn om sig av att vara kristna och hör till detta rike. [...] [M]ånga skall ha sken av att vara kristna, men få skall få gå in till bröllopet med brudgummen.

Då skall de fåvitska jungfrurna, verkhelgonen och skrymtarna, som förtröstat på sina gärningar, säga till de visa jungfrurna, det innebär de rättskaffens kristna, som endast förtröstar på Guds barmhärtighet och godhet: *Ge oss av er olja, ty våra lampor slocknar.*

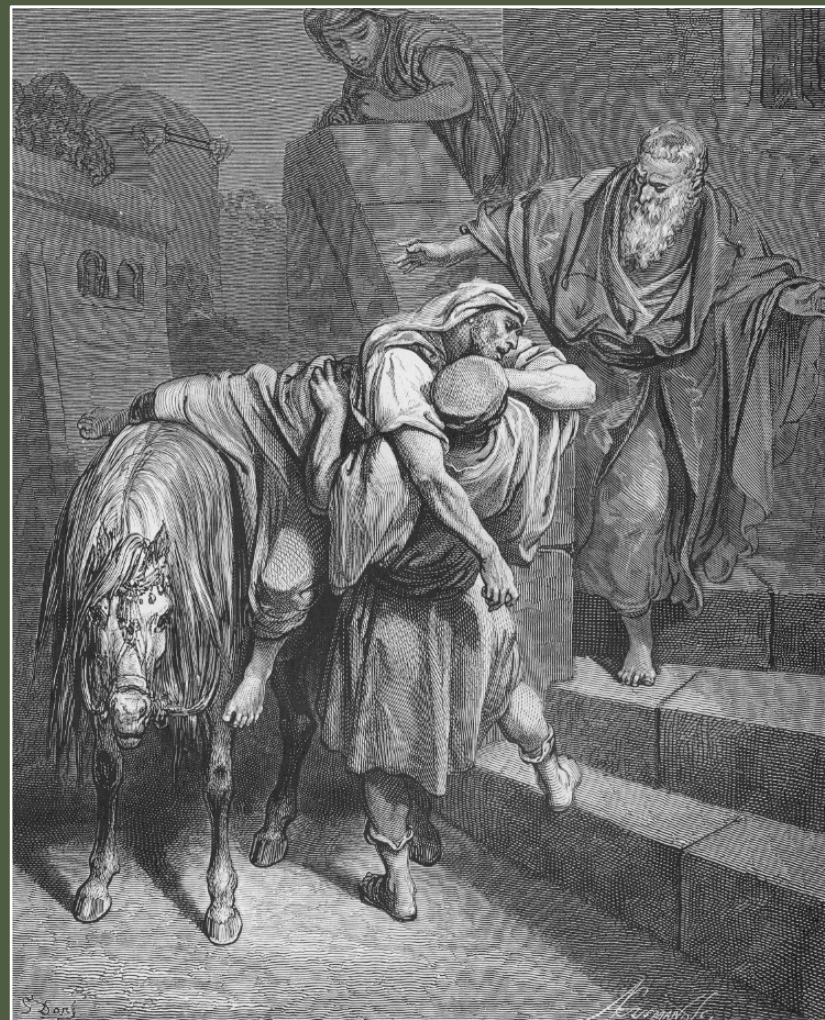
Ja, visserligen skall de slockna när det inte finns någon olja: gärningar utträttar ingenting, det är säkert. Du kan inte med gärningar förskaffa dig någon tröst. Guds nåd och barmhärtighet är det; där måste du söka tröst och hjälp. [...]

Ännu ett finns i detta evangelium som bör vara ganska trösterikt för oss, nämligen när han säger: *Då nu brudgummen dröjde, blev de alla sömniga och somnade.*

Alla, säger han, det innebär både de visa och de fåvitska. Även de visa sov; även de rätta kristna syndar ibland. Gud kan väl i sitt rike tåla syndare, bara man erkänner synden, bara man öppnar när han klappar. Ja, hans rike är inte något annat än ett rike där man ständigt förlåter synden. Synden förblir väl i de kristna eftersom de har kött och blod kvar, men det är trösten, att vi vet att den inte skadar oss, och om vi ber Gud, så förlåter han oss den, som aposteln Johannes säger i sin första epistel.

Ett brottstycke ur Luthers predikan över Matt. 25:1-13, inför Tjugosjunde söndagen efter Trefaldighet (Kyrkopostillan, Sommaravdelningen),

s. 423, 424, 425.

Lutherläsaren 76

INNEHÅLL

LEDAREN. Robert Ojala om Melanchton. Av Kristian Norrback.....	3
LUTHER OM JES. 53:5. Texten utvald av Markus Saarinen.....	7
FJORTONDE SÖNDAGEN EFTER PINGST (13 s. e. Tref.). <i>Guds folk och Rut</i> . Rut 1:8-11, 14-18. Av André Djupsjöbacka.....	8
LUTHER OM LUK. 10:25-37. Texten utvald och översatt av Kristian Norrback.....	15
SAMTIDEN UNDER LUPPEN. Analys av kyrkliga företeelser i vår samtid. Kommentarer av Boris Sandberg och Joakim Förars	21
BETRAKTELSE PÅ TJUGONDE SÖNDAGEN EFTER PINGST (19 s. e. Tref.). Luther om Matt. 9:1-8. Texten utvald av Markus Saarinen.....	31
REDAKTIONSROUTAN.....	35
LUTHER OM MATT. 25:1-13 PÅ UPPBROTTETS SÖNDAG (27 s. e. Tref.). Texten utvald av Markus Saarinen.....	Bakpärmen

PÄRMBILD: *Den barmhärtige samaritens ankomst till värdshuset* (Luk. 10:34), träsnitt av Gustave Doré (1832-1883).

LUTHERLÄSAREN

NR 76 – AUGUSTI 2015

Robert Ojala om Melanchton

Av Kristian Norrback

Philipp Schwartzertd föddes 16.2.1497 i Bretten i sydvästra Tyskland. Hans morbror var den stora språkmannen **Johannes Reuchlin** (1455–1522) som upptäckte pojkens fallenhet för latin, grekiska och hebreiska, och det var morbrodern som gav den tolvårige Philipp det lärda tillnamnet Melanchthon med en lärobok i grekiska. På svenska används också formen Filip.

Han studerade vid universiteten i Heidelberg och Tübingen, och avlade magisterexamen som sextonåring. Han tog djupt intryck av Luthers disputation i Heidelberg i april 1518 – ett halvt år efter de 95 teserna. Han sade senare att han lärt sig evangelium av Luther.

Senare samma år kallades Melanchthon till professor i grekiska vid det nya universitetet i Wittenberg. Han var då tjuogoett år, 150 cm lång och späd, men imponerade på bland andra Luther med sin installationsföreläsning ”Tillbaka till källorna!”

Melanchthon blev en uppskattad lärare i Wittenberg och föreläste grekiska och klassiska antika författare, men började snart också föreläsa vid teologiska fakulteten. Hela det unga universitetet höll också på att bli berömt nu. Förutom läroböcker i grekiska, retorik och en rad andra ämnen skrev Melanchthon det stormiga året 1521 en kristen dogmatik ”*Loci communes rerum theologicarum*” (”allmänna grundsatser i teologin”). Det blev en tidig sammanfattning av reformationens teologi av stor betydelse, som han bearbetade i flera upplagor under de följande årtiondena. Luther höjde boken till skyarna. Kommentarer över Korintierbrevet, Johannes, Kolosserbrevet och Romarbrevet följde också.

Förutom undervisningsverksamheten och författandet var Melanchthon förhandlare vid en lång rad riksdagar och religionssamtal mellan reformationens olika teologiska och politiska parter. Flera dokument som han antingen författat eller haft huvudansvaret för ingår i Konkordieboken: *Augsburgska bekännelsen* (1530), *Apologin* (1531), och *Om påvens makt och överhöghet* (1537).

Luther har själv gjort jämförelser mellan sig själv och Melanchthon, bland annat:

”Jag är född för att ligga i krig med sekterna och djävlarne. Därför är mina böcker ofta stormiga och krigiska. Jag måste skaffa undan stubbar och stammar, hugga ner törnen och snår, fylla ut pö-larna och är den grova skogshuggaren som måste

bryta väg och ställa i ordning. Magister Filip där-
emot går fram snyggt och stilla, bygger och plan-
terar, sår och vattnar med lust, eftersom Gud har
gett honom rika gåvor.”

I bordssamtalen uttalar sig Luther om Melanchthon,
Erasmus (1466–1536, humanisten som gjorde mycket för
grekiska Nya testamentet men förblev Rom trogen), sig själv
och **Andreas Karlstadt** (1480–1551, en gång kollega i Witt-
enberg, som tog egna vägar i fråga om reformationen), i
fråga om litterär skicklighet (form) och innehållet i skrifter-
na:

”Innehåll och form: Filip. Form utan innehåll:
Erasmus. Innehåll utan form: Luther. Varken in-
nehåll eller form: Karlstadt.”

Den 20 mars 2015 disputerade TM **Robert Ojala** (född
1979) vid Åbo Akademi med avhandlingen ”*Nåden och gåvan
i Philipp Melanchthons rättfärdiggörelselära 1521–1535*”.

Ojala går igenom Melanchthons viktigaste skrifter under
perioden och undersöker rättfärdiggörelseläran i dem. Tids-
perioden för undersökningen ges av första (1521) och andra
upplagan (1535) av *Loci*. Förutom *Loci* innehåller perioden
bibelutläggning (Korinthier-, Kolosser- och Romarbrevet),
Augsburgska bekännelsen och *Apologin*, och flera mindre
stridsskrifter. Perioden utgör första delen av Melanchthons
verksamhet, han levde ju och verkade ytterligare 25 år efter
1535.

Ojala använder sig av begreppen ”nåden” (latin *favor*,
”gunst, ynnest, bevägenhet”) och ”gåvan” (latin *donum*,
”gåva, skänk”) för att analysera rättfärdiggörelseläran. ”Nå-
den” tar fasta på att rättfärdiggörelsen kan förstås som Guds

nådiga sinnelag mot syndaren: från att vredgas på syndaren är Gud i stället nådigt och välvilligt inställd till henne. "Gåvan" tar fasta på att "väsentlig" rättfärdighet överförs från Gud (Kristus) till syndaren som en gåva. Ett tredje sätt att tala om rättfärdiggörelsen är den juridiska eller forensiska: rättfärdiggörelsen ses som Guds domslut, där Gud frikänner syndaren från skulden, och förklarar henne för rättfärdig. Mot begreppet "forensisk" brukar begreppet "effektiv rättfärdiggörelse" användas i den teologiska analysen.

Avhandlingen finns digitalt på nätet på adressen www.doria.fi/handle/10024/103609?locale=sv (alternativt <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-765-777-8>). Boken kan köpas på Åbo akademis bibliotek på Domkyrkogatan 2-4, 20500 Åbo.

Åtminstone *Loci* finns i svensk översättning som *Philipp Melancthon: Loci communes 1521. Översättning av Martin Jacobsson. Introduktion av Bengt Hägglund*, Församlingsförlaget, Göteborg 1997.

Loci finns också på finska som *Philipp Melancthon: Ydinkohdat. Suomennos, johdanto ja selitykset Risto Saari-nen*, SLEY-kirjat, Helsingfors 1986 (Professor Risto Saarinen från Helsingfors universitet fungerade som opponent vid Ojalas disputation)

En tysk webbplats www.melancthon.de innehåller bakgrundsmaterial till Melancthon och länkar på tyska och engelska.

Ojalas avhandling går på 480 sidor, på s. 373 kommer han till "Sammanfattande reflektioner". Man läser alltså inte verket på en kvällstund. Den verkliga svårigheten är ändå inte arbetets omfattning, utan saken som behandlas: människans rättfärdiggörelse. För några nummer sedan efterlyste Luther-

läsaren inlägg och kommentarer från läsarna. Varför inte fördjupa sig i avhandlingen – materialet är tillgängligt – på olika håll och dela med sig av insikter, frågor och kommentarer?

Han var sargad för våra överträdelsers skull och slagen för våra missgärningars skull. Jes. 53:5.

HÄR STÅR GRUNDEN, som består mot alla språk om gärningar, vilka kunna anföras häremot, ja, som upplöser dem alla. Ty är Kristus den person, som bär vår synd, så följer ju därav klart och oemotsägligt, att vi icke kunna bära eller borttaga våra synder med våra gärningar. Ty våra gärningar äro ju icke Kristus, icke heller bli vi **slagna för våra missgärningars skull**, utan Han. Och varför skulle då Kristus ha kommit och blivit människa samt tagit på sig ett sådant lidande, om vi hade kunnat råda och frälsa oss själva?

Därför måste du antingen låta denna texten stå, att Kristus genom sitt lidande och sina sår bär och gottgör vår synd, och icke vi med våra gärningar, eller ock måste du förneka Kristus och säga, att Han har dött förgäves. Men om Han icke har dött förgäves, så får man icke tillskriva gärningarna något sådant och icke tyda eller vränga de språk, som tala om gärningarnas värde och förtjänst dithän, att vi genom dem kunna utplåna och utrota synden.

Det må nu vara, att man upphöjer och driver på gärningar såsom nödvändiga frukter av tron, vilka medföra stor belöning även i det eviga livet, blott man icke tillskriver dem samma förtjänst som Kristi lidande, nämligen att bära våra synder och gottgöra för dem och förvärva oss försoning och förlåtelse.

Därför är denna text så viktig, emedan den så kraftigt stadfäster denna artikeln: Kristus har burit vår synd, och därmed bekräftar den hela det nya Testamentet, ja, är den enda grundvalen och huvudpelaren, varpå hela evangelium är grundat och byggt, så att om denna artikeln står, då stå de alla. Ty om vi tro och fasthålla det, att Kristus är död för oss, då måste ock det andra följa, att Han skänker oss den Helige Ande och så verkligen gör oss till medlemmar av den kristna kyrkan, så att vi ha en daglig syndaförlåtelse och evigt liv.

Luther i Spis och föda, s. 257-258 (Hässleholm, 1978).

Fjortonde söndagen efter pingst, tredje årgången

Guds folk och Rut

Av André Djupsjöbacka

Noomi [sade] till sina båda sonhustrur: "Vänd om och gå hem igen, var och en till sin moders hus. Må Herren visa godhet mot er, så som ni har gjort mot de båda döda och mot mig. Må Herren låta er finna trygghet, var och en i sin mans hus." Och hon kysste dem. Men de brast ut i gråt, och sade till henne: "Nej, vi vill följa med dig tillbaka till ditt folk." Men Noomi svarade dem: "Vänd tillbaka, mina döttrar. Varför skulle ni gå med mig? Har jag några fler söner i mitt moderliv som kan bli män åt er? [...]"

Då brast de på nytt ut i gråt. Orpa kysste sin svärmor farväl, men Rut klamrade sig fast vid henne. Noomi sade då: "Se, din svägerska har vänt tillbaka till sitt folk och till sina gudar. Vänd också du tillbaka och följ din svägerska."

Men Rut svarade: "Tvinga mig inte att lämna dig och vända tillbaka från dig. Ty dit du går vill också jag gå, och där du stannar vill också jag stanna. Ditt folk är mitt folk och din Gud är min Gud. Där du dör vill också jag dö, och där vill jag bli begravd. Herren må straffa mig både nu och senare om något annat än döden skulle skilja mig från dig." När hon såg att Rut var fast besluten att gå med henne, talade hon inte mer med henne om det. (Rut 1:8-11, 14-18).

Textens bakgrund

Ur Ruts bok läser man endast en dag under kyrkoåret, var tredje årgång, så jag tror det är värt att börja med återuppliva eventuella minnen från söndagsskolan.

Rut utspelar sig under domartiden, tiden efter Mose och Josua, före David och kungarna. På grund av hungersnöd har kvinnan Noomi och hennes man flyttat till Moab, sydost om Juda. Deras två söner har gift sig med varsin moabitiska, men efter en tid dör Noomis man och hennes båda söner. Noomi vill återvända till Juda, och det är här vi kommer in i vår text.

När Rut och Noomi kommer till Juda går Rut för att plocka ax från en åker. Åkern visar sig tillhöra en viss Boas, en släkting till Noomis döde man. Som en av Noomis döde mans närmaste släkting har han rätten, ja till och

med plikten, att köpa upp Noomis mans mark och gifta sig med Rut. Det finns visserligen en närmare släkting, men denne avböjer affären.

Den yttre omskärelsen som Guds folks kännetecken

Nu när vi är färdiga med att placera in vår text i ett större sammanhang ska vi fråga oss varför Rut följer med Noomi? Man kanske kan få intrycket att Rut är väldigt fäst vid Noomi och följer med henne mest på grund av Noomi själv, eftersom Rut nu bara tycker väldigt bra om Noomi.

Men diskussionen mellan de två avslöjar en djupare orsak. Noomi säger åt Rut: **”Din svägerska har vänt tillbaka till sitt folk och deras gudar.”** Rut svarar: **”Ditt folk är mitt folk och din Gud är min Gud.”**

Ruts svar visar att hon inte bara följer med sin svärmor,

hon följer också med svärmoderns folk och religion.

”Ditt folk är mitt folk och din Gud är min Gud.”

Ruts svar är intressant. Under Gamla Testamentets tid fanns två yttre kännetecken på att man tillhörde Guds folk, nämligen härkomsten och omskärelsen. **”Och detta är det förbund mellan mig och dig och dina efterkommande som ni skall hålla: Alla av manligt kön hos er skall omskäras. Ni skall skära bort er förhud som tecken på förbundet mellan mig och er”** (1 Mos. 17:10-11).

Den som var omskuren och ursprungen ur Jakobs ätt tillhörde Guds folk. Rut är intressant eftersom hon saknar israelitisk härkomst, det yttre kännetecknet på att tillhöra Guds folk, men trots detta tillhör hon det.

Hjärtats omskärelse innebär lagens uppfyllelse

Under Gamla Testamentet ser man att sådana som bar de yttre tecknen på att tillhöra Guds folk inte alltid var det i inre bemärkelse. När Jeremia profeterar mot Juda säger han följande: **”Se, dagar skall komma, säger HERREN, då jag skall straffa alla omskurna som ändå är oomskurna: Egypten, Juda, Edom, Ammons barn, Moab och alla ökenbor med kantklippt hår. Ty hednafolken är alla oomskurna och hela Israels hus har ett oomskuret hjärta”** (Jer. 9:25).

”Omskär er för HERREN, avlägsna ert hjärtas förhud, ni Juda män och ni Jerusalems invånare” (Jer. 4:4).

Även i Mose lag finns orden: **”Omskär därför ert hjärtas förhud och var inte längre hårdnackade”** (5 Mos. 10:16).

Men vad innebär då "hjärtats omskärelse"? Det låter poetiskt och fint, men vad är dess konkreta betydelse?

Ett sista citat från 5 Mos. 30:6 ger oss svaret: "**HERREN, din Gud, skall omskära ditt hjärta och dina efterkommandes hjärtan, så att du älskar HERREN, din Gud, av hela ditt hjärta och av hela din själ. Då skall du få leva.**"

Hjärtats omskärelse innebär alltså att uppfylla Guds heliga lag. Den som uppfyller Guds heliga lag kan räknas som en sann medlem av Guds folk. Omskärelsens teologi från Gamla Testamentet är någonting som Paulus spinner vidare på i Rom. 2:25-29. Märk särskilt hur Paulus drar ett likhetstecken mellan att uppfylla lagen och räknas som omskuren: "**Omskärelsen är visserligen till nytta, om du håller lagen. Men bryter du mot lagen har du trots din omskärelse blivit oomskuren. Om nu en**

oomskuren uppfyller lagens krav, skall han då inte räknas som omskuren? En sådan som till kroppen är oomskuren men håller lagen skall döma dig som bryter mot lagen, du som har lagens bokstav och omskärelsen. Den är inte jude som är det till det yttre, och omskärelse är inte något som sker utvärtes på kroppen. Den är jude som är det i sitt inre, och hjärtats omskärelse sker genom Anden och inte genom bokstaven. En sådan får sitt beröm, inte av människor utan av Gud."

Märker ni hur bra Paulus ord passar in på 5 Mos. 30:6? Hjärtats omskärelse, den sanna omskärelsen, innebär att uppfylla Guds lag. Den som har en yttre omskärelse, men saknar hjärtans omskärelse, han saknar även delaktigheten i Guds folk, han är ingen jude. Samma villkor gäller andra vägen, trots att

man saknar omskärelsen tillhör man Guds folk så länge man äger hjärtats omskärrelse, det vill säga lagens uppfyllelse.

Det heliga dopet - ett av Guds Kyrkas yttre kännetecken

Men hur kan en människa uppfylla lagen?

Det är både Bibelns och den samlade erfarenhetens vittnesbörd att någonting sådant är omöjligt. Nej, lagens uppfyllelse måste finnas någon annanstans än hos det fallna människosläktet. Lagens uppfyllelse finns i det att Kristus tagit på sig våra lagöverträdelser, och utrotat dem på korset. Genom honom uppfyller vi lagen, och denna gåva förmedlas åt oss genom dopet och tron, som Paulus skriver i Kol 1:11-15: **"I honom blev också ni omskurna, inte med människohand, utan med Kristi omskärrelse, då ni avklädades er syndiga natur och**

begravdes med honom genom dopet. I dopet blev ni också uppväckta med honom genom tron på Guds kraft, han som har uppväckt honom från de döda. Ni som var döda på grund av era överträdelser och er oomskurna natur, också er har han gjort levande med Kristus. Han har förlåtit oss alla överträdelser och strukit ut det skuldebrev som med sina krav vittnade mot oss. Det har han tagit bort genom at spika fast det på korset. Han har klätt av väldena och makterna och förevisat dem offentligt, när han på korset triumferade över dem."

Vi ser alltså att det finns en intressant kontinuitet mellan Gamla och Nya Testamentet. I tidsåldern som börjar med Nya Testamentet ges andra yttre kännetecken på Guds folk. Omskärrelse och judisk härkomst är inte längre någon garanti för medlemskap i Guds folk,

men i viss mån är det ingenting nytt. Så har det alltid varit, men det är bara mycket klarare nu. **”Lagen innehåller endast en skugga av det goda som kommer och inte tingen i deras verkliga gestalt”** (Hebr. 10:1).

Men finns det då, efter Gamla Testamentet, några yttre kännetecken på att man tillhör Guds folk? Man kunde också fråga: finns det några yttre kännetecken för Guds Kyrka? I Ef. 4:5-6 definieras Andens enhet: **”En Herre, en tro, ett dop, en Gud som är allas fader, han som är över alla, genom alla och i alla.”**

Det är bland annat från orden ”en tro, ett dop” som *Augsburgska bekännelsen* drar slutsatsen att kyrkans yttre kännetecken är det rena ordets förkunnelse och sakramentens rätta förvaltning.¹

¹ Svenska Kyrkans bekännelse-skrifter. Svenska Kyrkans Dia-

I *Om koncilierna och kyrkan* listar Luther sju yttre kännetecken på Kristi kyrka², och i *Schmalkaldiska artiklarna* nämns bara en, den rätta tron.³

Uppenbarligen är inte ”där ordet rätt förkunnas och sakramenten rätt förvaltas” det enda möjliga sättet man kan lista Kyrkans yttre kännetecken, trots att den listan fungerar mycket bra. Efter att ha gått igenom Kyrkans kännetecken kan man också nämna någonting om hennes funktion eller uppdrag. Innan Jesus lämnar sina elva apostlar avslutar han sin jordiska verksamhet med de kända orden: **”Jag har fått all makt**

konistyreles bokförlag. 1944. s. 59.

² Martin Luther. Om koncilierna och kyrkan. Evangeliföreningens förlag. 1994. s. 167-185.

³ Svenska Kyrkans bekännelse-skrifter. Svenska Kyrkans Dia-konistyreles bokförlag. 1944. s. 335.

på himlen och på jorden. Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar. Döp dem i Faderns och Sonens och den helige Andes namn och lär dem att hålla allt vad jag har befallt er. Och se, jag är med er alla dagar intill tidens slut.”

Kyrkan är det redskap som Gud använder för att sprida hans lära, det är med Kyrkans sakrament han frälser människorna, och Kyrkan lär människorna att hålla fast vid Guds heliga lag. Som lutheraner får vi tänka att vi har en särskild uppgift eftersom det är vi som är den rena bibliska lärans väktare.

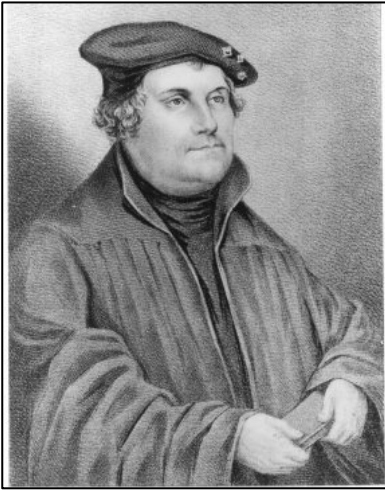
Låt oss leva som ljusets barn, som visa människor

Det finns ett praktisk råd som man kan dra ur Ruts utvandring från Moab. Det är svårt att föreställa sig hur länge Ruts gudstro hade överlevt i en annars fullständigt hednisk miljö.

Den kristne bör göra som de första kristna, som höll fast vid den kristna gemenskapen (Apg. 2:42, Hebr. 10:25). Det är kanske inte den mest populära saken att påpeka, men det finns en orsak att också reflektera över vilka människor man har väldigt mycket att göra med, och vilka människor som påverkar en mest.

Man skulle kunna citera hur många bibelord som helst, särskilt från Ord-språksboken, men i Nya Testamentet hittas varningens ord i båda av Paulus brev till korintierna: **”Dåligt sällskap fördärvar goda seder”** (1 Kor. 15:33). **”Gå inte i omaka par i ok med dem som inte tror...”**

Då vi alltså har dessa löften, mina älskade, så låt oss rena oss från all besmittelse från kött och ande och i gudsfruktan fullborda vår helgelse” (2 Kor 6:14-7:1).

Fjortonde söndagen efter pingst, första årgången⁴

Vår nästa

Av Martin Luther

⁴ "Denne samarier är utan vidare vår Herre Jesus Kristus: han har bevisat sin kärlek mot Gud och nästan," skriver Luther i sin predikan (*Kirchenpostille: Evangelien-Teil, StL XI, 1548–51*). I slutet av predikan stryker han under skillnaden mellan lag och evangelium.

Sedan kom en laglörd fram för att pröva honom och frågade: "Mästare, vad ska jag göra för att få evigt liv?" Jesus sade till honom: "Vad står det skrivet i lagen? Hur läser du där?" Han svarade: "Du ska älska Herren din Gud av hela ditt hjärta och av hela din själ och av hela din kraft och av hela ditt förstånd, och din nästa som dig själv." Jesus sade till honom: "Du svarade rätt. Gör det, så får du leva." Då ville mannen rättfärdiga sig och frågade Jesus: "Vem är då min nästa?" Jesus svarade: "En man var på väg från Jerusalem ner till Jeriko och råkad ut för rövare. De slet av honom kläderna och misshandlade honom, och sedan försvann de och lämnade honom där halvdöd. En präst råkade komma ner samma väg, och när han fick se mannen gick han förbi. På

samma sätt var det med en levit. Han kom till platsen, såg mannen och gick förbi. Men en samarier som var på resa kom också dit, och när han såg mannen förbarmade han sig över honom. Han gick fram och hällde olja och vin i hans sår och förband dem. Sedan lyfte han upp honom på sin åsna, tog honom till ett värdshus och skötte om honom. Nästa dag tog han fram två denarer och gav till värdshusvärden och sade: Sköt om honom. Och kostar det mer ska jag betala när jag kommer tillbaka. Vem av dessa tre tycker du var en nästa för mannen som råkade ut för rövare?" Han svarade: "Den som visade barmhärtighet mot honom." Då sade Jesus till honom: "Gå du och gör som han" (Luk. 10:25-37).

38. JAG HAR OFTA SAGT ER, mina kära, att hela Skriften

faller i två delar: i lagen och evangelium. Lagen säger vad man skall göra, evangelium säger var man skall ta det. Det är ju två helt skilda saker, att veta vad man behöver och att veta var man får det. Alldeles som när jag hamnar i händerna på läkarna: då är det en konst att veta vilken sjukdomen är, och en annan konst att säga vad som behövs för att slippa sjukdomen.

Så är det också här. Lagen påvisar sjukdomen, evangelium är läkemedlet. Det ser ni tydligt i det här evangeliet. Den skriftlärde kommer och söker det eviga livet, och frågar vad han skall göra. Det säger lagen åt honom: "Du ska älska Herren din Gud av hela ditt hjärta och av hela din själ och av hela din kraft och av hela ditt förstånd, och din nästa som dig själv" (Luk. 10:25f).

39. Den som bara läser det flyktigt förstår det inte; man

måste gå in i texten och verkligen spegla sig i den. När jag skall älska Gud av hela hjärtat då först märker jag hur långt därifrån jag är.

Vidare, av hela min själ, det betyder med kropp och själ, att jag med kroppen kan känna att jag älskar. Att älska av själen betyder i Skriften att älska så som en ung gosse älskar en flicka.

Vidare, av hela din kraft, betyder med alla lemmar. Och vidare, av hela ditt förstånd [*Gemüthe*], betyder att alla sinnen, tankar och föreställningar skall vara inriktade på Gud. Men jag ser ingenting av det hos mig.

Skall jag älska Gud av hela mitt hjärta, själskrafter och förstånd så får inte mitt öga kasta någon vredgad blick, min tunga inte tala något ont ord, min fot, hand och öra får inte ge något fientligt tecken, det vill säga hela kroppen från hjässan till fotsulan lever invändigt och utvändigt i

kärlek och älskar och ärar Gud.

40. Visa mig nu en människa som av egen vilja och kärlek är kysk eller annars from – någon sådan finns inte på jorden. Vi märker att vi är mycket mer benägna till vrede, hat, avund, världslig lust, än till ödmjukhet och andra dygder. Och märker jag nu en gnista av den onda böjelsen i mig, så är allt förfelat, lagen har inte fått sitt.

Och nu märker jag inte bar en gnista utan en hel bakugn med den ondastens eld, det finns ingen kärlek i hjärtat, inte i någon lem.

Därför ser jag nu i lagen som i en spegel att allt som är i mig är fördömt och förbannat. För inte en prick av lagen skall förgås förrän allt har gått i uppfyllelse, som Kristus säger i Matt. 5:18.

41. Nu finner du inte hos dig att du villigt och med glädje gör det som lagen fordrar och

kräver av dig. Därför är du fördömd och djävulens egen, förstå det! Du måste först komma till den insikten att du är djävulens egen. Om du inte längre vet hur du skall uppfylla lagen så är du förlo-rad. Det tjänar lagen till, att den lär oss att vi är för-dömda. För alla märker vi den här onda lusten hos oss, och det skulle ju inte finnas ens en gnista av den i oss.

42. Det har inte våra sofist-er beaktat, utan de har lärt att om man gör så mycket man kan, så ger Gud nåden. Det är blinda ledare: de medger själva att människan är mycket ovillig till det goda, men ändå att när hon gör det med besvär, ovilja och trög-het så skulle hon ligga väl till med Gud. Kristus lär det motsatta här: att vi ska göra det villigt och med kärlek och beredvillighet. Tror ni hellre på Kristus eller på so-fisterna? På grund av en så-dan felaktig uppfattning har

klostren uppkommit: dem har man gått i, för var man bara där inne, hur ovilligt det än vore, så var man salig. Så har de lärt. Men nu vill Kris-tus att man skall göra gär-ningar villigt, sker det med ont samvete, är det synd. Därför är det bättre att avstå från alla gärningar som inte görs villigt och med kärlek.

43. De borde ha sagt: Ser du människa, arma fördömda varelse, du skulle ha lust till Guds lag men har olust; ge nu hit lust och kärlek, eller var Guds fiende och djävu-lens vän. Då skulle männi-skorna i varje fall ha kommit loss från egen förmätenhet till självkännedom, och skulle ha sagt: O Gud, jag är för-dömd. Det skulle ha varit rätt. Härav följer, som sagt, att vi är djävulens egna, så länge vi märker olusten i oss. Kasta ifrån er bara alla gär-ningar, om ni inte ser viljan och kärleken i hjärtat. ... Så är det med alla människors

hjärtan, som Paulus fint skriver i Rom 7.

44. Om vi satt fast i den fördömsen skulle vi gå evigt förlorade. Men nu kommer den andra delen, det vill säga evangelium, som ger trösten och lär frälsningen, nämligen var vi skall få det att lagen blir uppfylld. När jag nu ser att jag är en fördömd människa genom lagen, då ligger jag där halvdöd efter mordarna, djävulen har rånat själen och farit iväg med all tro och rättfärdighet hos Adam och inte lämnat något kvar förutom det kroppsliga livet, som det också snart slocknar; då kommer leviterna och prästerna, de mänskliga förtjänarna, och lär det och det – men det hjälper ingenting, de går förbi.

45. Men när samariern som hjälper kommer, det vill säga när Kristus kommer och erbjuder oss sin barmhärtighet och säger: det är du skyldig,

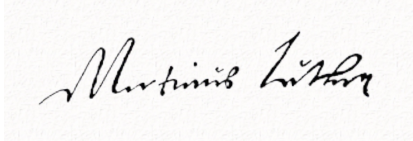
du skulle älska Gud av hela hjärtat, det gör du inte, men tro nu på mig, jag skänker dig mitt lidande – det hjälper mig. Han lägger mig på sitt lastdjur, det vill säga på sig själv, och för mig till härbärgget, det vill säga in i den kristna kyrkan. Sedan kommer han och gjuter sin nåd i mig, det är oljan, så att jag känner att jag ligger på hans rygg, det gör mig härligt lugn i samvetet. Därtill gjuter han i mig också vin, som genomborrar och dämpar gamla Adam. Men ännu är jag inte helt frisk, hälsan är väl ingjuten och påbörjad, men är inte helt fullkomlig. Under tiden vårdar Kristus mig och renar mig med den ingjutna nåden, så att jag dag för dag blir renare, kyskare, mildare, ödmjukare och mer troende, till dess jag dör. Så blir jag helt fullkomlig.

46. När vi nu alltså kommer inför Gud Fader, och det frågas om vi har trott på och

älskat Gud och helt uppfyllt lagen, då stiger samariern fram, Herren Kristus, som har oss liggande på sin åsna, och säger: Fader, om de inte har uppfyllt det helt, så har jag gjort det. Räkna dem det till godo, för de tror på mig.

Så måste alla heliga, hur heliga och fromma de än är, ligga på Kristi rygg. Om nu inte de allraheligaste, leviterna och prästerna, har kunnat uppfylla lagen tillräckligt, hur skulle vi då kunna det med våra påhittade gärningar som rakningar och kåpor? Vilket eländigt och fördärvar väsende!

Det får räcka för den här gången – låt oss be till Gud om nåd.

1. Inte alla dagar är lika / alla ej på glädje är rika. / Inte varje dag njuter själen samma ro, / men varje dag jag får på Jesus tro! ||: Halleluja, halleluja, / men varje dag jag får på Jesus tro! :||

2. Inte alla dagar är lätta, / många mig på prov brukar sätta. / Inte varje dag är mitt hjärta fyllt av frid, / men Herrens nåd är ny i all min tid! ||: Halleluja, halleluja, / men Herrens nåd är ny i all min tid! :||

3. Inte alla dagar är klara, / ofta får i dimma jag vara. / Inte varje dag kan jag Herrens väg förstå, / men varje dag vill Jesus med mig gå! ||: Halleluja, halleluja, / men Herrens nåd är ny i all min tid! :||

4. Ingen dag jag nåden är värdig, / varje dag jag dock är rättfärdig. / Skulle någon dag kännas särskilt tung och grå, / den för mig närmare mitt hem ändå! ||: Halleluja, halleluja, / den för mig närmare mitt hem ändå! :||

SH 319
Text och melodi:
Sigvard Engeset

Missionsorganisationerna och kyrkan - Snaran dras åt

Av Boris Sandberg

Hur ser relationen ut mellan missionsorganisationerna och kyrkan idag? Är läget så fridfullt som det ser ut? Fungerar principen "kritisk solidaritet" klanderfritt? Vad innebär det att missionsorganisationerna är kritiskt solidariska gentemot kyrkan? Betyder det att man är kritisk i ord men solidarisk i handling?

Eller att man undviker konflikter på det praktiska planet och därför bjuder in talare som inte har samma andliga syn och som t.o.m. firar nattvard med präster/biskopar som i andra sammanhang är med i regnbågsmässor, försvarar kvinnliga präster eller talar för välsignelse av samkönat partnerskap?

Hur länge kan status quo upprätthållas?

Såningsmannens missionsledare **Pekka Mäkipää** tog upp den här frågan på deras sommardagar i Grankulla i juni.¹

¹ Seurakuntalainen.fi, 22.6. 2015

Han hänvisade till en undersökning som gjorts i år bland kyrkans anställda och media-folk angående missionsorganisationerna. Bland dem såg vissa Säningsmannen som en "af-tonrodnadens organisation". Pekka Mäkipää är realist nog att inse att en organisation kan upphöra. Men samtidigt säger han också, att "*Vi fruktar att ljuset slocknar i kyrkan.*" Missionsledare Pekka Mäkipää säger att förhållandet till kyrkan är problematiskt och leder troligtvis till en brytning förr eller senare.

Modigt att inte sopa problemen under mattan!

Missionsorganisationerna kan försöka balansera mellan lojalitet till kyrkan och lojalitet till det andliga arv som varje organisation förvaltar. Men det finns också en annan risk - att missionsorganisationerna anpassar sig, vilket leder till teologisk konkurs inför kyrkans krav.

Den främsta orsaken till att man kompromissar med sin övertygelse är risken för att bl.a. förlora församlingarnas budgetmedel och verksamhetsutrymmen. Har man mindre inkomster måste verksamheten beskäras. Ett vanligt argument för att vara "kritiskt solidarisk" är att det ger möjlighet till att predika evangelium inom kyrkans ramar och finansiera missionsarbetet.

"Kritisk solidaritet"

Väckelserörelsernas "kritiska solidaritet" kommer bl.a. till uttryck i att man bjuder in kyrkans biskopar till sina årsfester. *Gammalleastadianerna* hade bjudit in biskop **Simo Peura** till *Suvisaurat* i Sundom, Vasa. I sin tidning *Päivämies* nr. 27/2015 citerar man biskopen: "*Väckelserörelserna är en stor resurs inom vår kyrka. Även gammallaestadianerna bär ansvar inom kyrkan, jag hoppas att det kommer att fortsätta.*"

Biskopen önskade vidare att mötesgästerna skulle delta i hemförsamlingarnas mässor.

På det här viset ger kyrkan dubbla budskap. Vid lämpliga tillfällen berömmar man väckelserörelserna för deras gedigna och mångsidiga verksamhet. Vid andra tillfällen kräver man att de ska kompromissa med vissa delar av tron och anpassa sig.

Vid kyrkans media-dagar i maj 2015 i Kouvola sade biskop Seppo Häkkinen att kyrkan aldrig kan gå med på att förpassas ut i marginalen om den vill vara trogen sin uppgift och sin Herre. (*Sanansaattaja* s. 3, nr 22/2015). Enligt ledaren i samma tidning betonade Häkkinen också att budskapet måste förbli oförfalskat och oförändrat också då när det är i konflikt med den allmänna åsikten.

När man refererar en sak anses det vara sakligt att framhålla både det positiva och det negativa och att man återger alla åsikter lika. Visserligen är det positiva positivt i sig självt men det positiva neutraliserar inte det negativa utan i stället ger man sken av att "allt står väl till" trots allt. Avståndstagandet bör vara tydligt om man har en övertygelse. Att tiga är också att hålla med.

Församlingarnas budgetmedel

Gemensamma fullmäktige i Esbo beslöt i april i år att kyrkans alla officiella missionsorganisationer ska få stöd. *Svenska Lutherska Evangeliföreningen (SLEF)* är en av de organisationer som tidigare blev utan understöd från Esbo. Man motiverar beslutet med att *"alla de officiella organisationerna har slutit ett avtal med kyrkan, där riktlinjerna för arbetet både i Finland och utomlands dras upp. Fullmäktige*

konstaterade också att man regelbundet följer upp att organisationerna håller sig till det som har avtalats.”²

Kyrkpressen nr. 25-26 meddelar följande den 17 juni 2015: Helsingfors kyrkliga samfällighet beslöt att SLEF, Såningsmannen, *Folkmissionen* och *Budbäraren* inte ska få bidrag eftersom man har en konservativ syn på ämbetet och äktenskapet. Som motivering anfördes det faktum att alla missionsorganisationer hade förbundit sig till ett avtal som definierar samarbetet med kyrkan.

Kyrkan vet att man har makten i sin hand. Det framgår bl.a. av det avtal som missionsorganisationerna sett sig tvungna att skriva under. Båda parterna kan naturligtvis nonchalera avtalet. Det skulle i så fall inte vara första gången man nonchalerar skrivna dokument såsom stadgar och bekännelsen.

Samvetsfrihet

Enligt en förfrågan för något år sedan redogjorde missionsorganisationerna för hur de t.ex. förhåller sig till kvinnliga präster. SLEF hade man inte lyckats få kontakt med men alla andra uppgav att de anställda har samvetsfrihet. Men kyrkan kommer inte att nöja sig med att man ger frihet för de enskilda anställda att handla efter eget samvete. Kravet från kyrkans sida är att alla organisationer som helhet går in under kyrkans ordning - också den som man från missionsorganisationernas håll anser vara obiblisk.

² En notis på Kyrkpressens (KP) hemsida 15.4. 2015.

Avtalet

I KP den 4 december 2013 (nr. 49) kunde vi läsa följande: *"För att missionsorganisationerna ska få finansiellt understöd för sin verksamhet har de bundit sig till kyrkans allmänna överenskommelser. Det gäller bland annat synen på kvinno- präster och inställningen till samkönade parförhållanden."*

Alla missionsorganisationer har skrivit under detta avtal där det uttryckligen sägs så här: *"Avtalsorganisationen är skyldig att i sin verksamhet följa Finlands evangelisk-lutherska kyrkas bekännelse och beslut och att verkställa kyrkans missionsstrategi och dess verksamhetsprinciper."*

Att följa bekännelsen torde inte vara något problem om därmed avses Bekännelseskriterierna men om därmed avses den bekännelse som ges i form av uttalanden från tid till tid eller den faktiska förkunnelsen så är det problematiskt. Att följa kyrkans "beslut" är klart problematiskt eftersom dessa kan fattas på vilken nivå som helst och ges vilken status som helst.

SLEF:s relationer

Vid SLEF:s årsfest 2008 i Kristinestad predikade biskop Gustav Björkstrand i söndagens högmässa. Biskopen hade framfört en önskan om att få delta i årsfesten, en önskan som man tydligen inte kunde säga nej till. Högmässan bestämmer församlingen om men det förvånar ändå, att man (SLEF och den lokala församlingen) kan komma överens om att bjuda in honom som i flera sammanhang offentligt försvarat t.ex. ordningen med kvinnliga präster.

Senaste sommar bekantade sig stiftets stiftssekreterare för mission och internationellt arbete Tomas Ray med SLEF:s missionsfest en dag med tanke på att delta hela festen i år. I

år besökte biskop Björn SLEF:s årsfest i Esse som privatperson. Det ska bli intressant att se hur SLEF ställer sig till ett eventuellt besök av biskop Björn eller Tomas Ray i framtiden och vilken roll de kommer att ges i programmet under kommande år.

Enligt rapport i *Sändebudet* 6/2015 från SLEF:s styrelse ska biskop Björn medverka vid Evangeliskt Forum 2016 i Vasa med ett föredrag som har arbetsrubriken "Hur ser man från stiftsledningens sida på väckelserörelserna?". Vi får säkert orsak att återkomma till den här frågan.

Hur länge kan status quo upprätthållas?

Hebreerbrevet säger så här om Mose: **"Han valde att hellre bli förtryckt tillsammans med Guds folk än att ha en kortvarig njutning av synden. Han räknade Kristi vanära som en större rikedom än Egyptens alla skatter, för han hade blicken riktad mot lönen"** (Hebr. 11:25, 26).

Förlorad ledare svår att smälta

Av Joakim Förars

När *Ulf Ekman* i mars 2014 meddelade att han lämnar Livets Ord för att bli katolik måste det ha varit omskakande för flertalet av hans anhängare. Ända sedan starten 1983 har han personifierat trosrörelsen i Sverige, och medlemmarnas förtroende för honom har varit kolossalt. Vad har hänt - vänder han alltsammans ryggen?

Utvecklingen inte förvånande men olycklig

För den som följt med utvecklingen är konverteringen inte förvånande. Under flera års tid styrde han i riktning mot Rom. Församlingen fick höra helt nya saker i predikningarna, och i tidskriften *Keryx* gick upptäcktsfärden djupt i katolsk teologi. Det finns mycket i detta som man som lutheran kan glädja sig åt. Sakramenten återupptäcktes, både realpresens och barndop bejakades. Individualismen och den ensidiga betoningen på "vad Gud gör idag" förbyttes i intresse för kyrkofäder och den allmänliga kristna traditionen.

Men när Ekman valde katolicismen innebar det naturligtvis att han köpte hela paketet. Där ingår gärningslära, mässoffer, mariadyrkan, avlat, påvevälde, traditionen som likställd med Bibeln och så vidare.

Missriktad självkritik

Hur radikal förändringen än är kan man förstå att den som ägnat sitt liv åt att - under hårda angrepp från otaliga motståndare - bygga upp en kristen rörelse, gärna vill både försvara sitt livsverk och hålla ut en välkomnande hand åt sina gamla anhängare, när han drar vidare till ett nytt andligt hem. I sina utspel efter konverteringen har Ekman positivt bekänt sin nya tro och undvikit avståndstaganden och motsättningar. När han kommenterat sitt förhållande till Livets Ord har han vänt sig mot ett svartvitt tänkande. *"För mig handlar det om att Herren har manat mig att gå vidare, inte att jag har förkastat allt bakom mig. Inte alls!"*

Den bild han målar upp är en halvsanning, för även om han upptäckt något nytt och samtidigt värdesätter mycket i det han tidigare stod för, så kvarstår det faktum att den

katolicism han bekänner sig till är ett kraftigt avståndstagande från det centrala i reformationen.

Hur energiskt han skyler över svåra frågor har framgått i de intervjuer han gjort, där nästan allt förflutet framställs i ljusa färger. Han säger sig än i dag inte förstå vad det var som var så märkligt med hans församling. Även om han bett de människor som farit illa om ursäkt så finns ingen uppgörelse med den teologi och de handlingsmönster som utgör bakgrunden till att många for illa i Livets Ord. I en intervju med **Eric Schüldt** i juni detta år skriver han kritiken, när församlingen grundades, på det frimodiga vittnesbördets konto. På frågan vilket hans största misstag varit säger han att det inte är någon enskild sak. Det första exempel han kommer på är inget som berör undervisningen utan – en aningslös inställning till massmedia. Han medger att man hanterade en del människor felaktigt och säger att en del kanske inte borde ha antagits till bibelskolan. Med andra ord fanns problemet huvudsakligen hos dem själva. Han gör också klart att kritiken bara är sådant som alla kristna ledare får ta. Rannsaket kommer aldrig längre än till att han inte är perfekt.

Varför applåderades Ekmans beslut?

Förutom strategiska överväganden torde Ekmans personlighet spela en roll. Han är en mycket positiv person - något som slog mig starkt när jag åt lunch med honom för en del år sedan. Men när man blundar för det negativa blir det en snara. Här har trosförkunnelsen blivit ett verktyg som satt denna sida i system. Hur mycket han tagit till sig att trosförkunnelsen kanske passar illa i katolsk teologi vet jag inte, men han har i alla fall vant sig vid tankemönster som går ut på att förneka det som är negativt.

Bilden som fåren i hans gamla hjord får är, att det finns en stark kontinuitet hos deras tidigare herde. Denna bild tycks för många helt skymma den faktiska brytning som han gjort med protestantisk tro. När han tillkännagav sitt beslut att konvertera skulle man vänta sig att en förstämnd tystnad lägrat sig över församlingen efter predikan. I stället utbröt applåder.

Man kan undra varför de reagerade så. Är de så vana vid att bejaka allt vad den älskade ledaren säger att de reflexmässigt applåderar, precis som partifunktionärer vid sovjetiska partikongresser? Eller ville de uttrycka sin uppskattning av hans rakryggade beslut att ta konsekvenserna av sin andliga resa? Det sistnämnda tycker jag ter sig lite långsökt då budskapet ändå var att de förlorar sin andlige ledare.

Ett förskräckande lärjungaskap

Att han vänt ryggen åt reformationen är i alla fall ett faktum som tycks rinna av dem som vattnet på en gås. Även om det också finns sådana som anser att han gått vilse och tar kraftigt avstånd från hans villfarelser så är detta inte den dominerande bilden. Förvirring, saknad och vemod är långt vanligare, och flera har uttryckt sin förståelse och till och med bifall till att Ekman blivit katolik. En pastor frågade sig vad en sådan kapacitet skall göra de kommande decennierna. Är det inte så att Gud kallat honom till större uppgifter, såsom en andeutgjutelse bland katolikerna?

Man kommer att tänka på *Zabbetai Zevi* som på 1600-talet väckte ett enormt gensvar bland judarna när han påstod sig vara Messias. Under ett besök i Konstantinopel tvingades han emellertid att välja mellan döden och konvertering till islam. Han valde då att bli muslim. Det ledde till chock och

förvirring och avståndstaganden, men en del av hans anhängare kunde inte ens då komma ur sin förtrollning. De trodde att hans konvertering var en del i den messianska planen och att ett formellt religionsbyte var nödvändigt eftersom han skulle nå muslimerna och omvända dem till judendomen. En del av dessa anhängare övergick själva till islam, samtidigt som de i hemlighet praktiserade judendom.

Zevi åstadkom ingen judisk väckelse bland muslimerna, även om några började intressera sig för kabbalism. Hans öde var kort och gott en seger för islam. Det är onödigt att inbilla sig att Ekmans konvertering är någonting annat än en seger för katolicismen.

1. Min framtids dag är ljus och lång / den räcker bortom tidens tvång, / där Gud och Lammet säll jag ser / och ingen nöd skall vara mer.
2. Ett oförglömligt arv jag har, / i himlen är det i förvar. / och under prøvotiden här / min Fader ger vad nyttigt är.
3. Pris vare Gud som ställt det så! / Nu slipper jag att ängslig gå. / För mig han alltid sörja vill, / vad som än här må stöta till.
4. Så har jag frid uti min själ / och sjunger lycklig: Allt är väl! / Jag vandrar trygg vid Faderns hand, / han leder mig till livets land.
5. Men, Herre Jesus, lär du mig / att leva mera helt för dig / den lilla tid jag har igen / på vägen hem till himmelen!

SH 489, 1993
Text: Nils Frykman
Melodi: Nils Frykman

Betraktelse över Matt. 9:1-8

HERREN SJÄLV UPPMANADE [DEN LAME] TILL TRO, i det han sade: "Var vid gott mod, min son, tvivla icke på att dina synder är dig förlåtna." Och så snart den lame trodde dessa ord, fick han verkligen sina synder förlåtna.

Än i dag går det till på samma sätt, när vi skall få syndernas förlåtelse. Vi måste vända oss till ordet och tro det. Gud har givit din själasörjare eller i nödfall vilken kristen som helst, rätt att säga till dig: "Gud är icke vred på dig; var blott icke vred på honom, ty han har för sin Sons skull förlåtit dig alla dina synder." Då skall du av all din kraft tro en sådan försäkran och hellre låta dig slitas i stycken än att tvivla på den. Ty om du tvivlar, så hjälper avlösningen dig icke, om också Gud själv med alla sina änglar muntligen tillsade dig den. Där tron icke finnes, där gör man Gud till en ljugare. Ty man betar sig då, som om det icke vore sanning, det han säger till oss, och att han varken ville uppfylla det på oss eller hålla sitt ord. För sådan otro och synd må den käre Guden i sin nåd bevara oss. Djävulen är emellertid en stor mästare, då det gäller att förmå oss att skylla Gud för lögn, eller med andra ord sagt, ogärna tro vad Gud säger oss. Och därmed plågar han oss oupphörligt.

Men när hjärtat tror, så bevisar man därmed vår Herre Gud den största ära, och det är den som han helst vill ha. Ty man anser honom då för sannfärdig och för en herre som icke kan ljuga, om det han säger än låter alldeles omöjligt. Därför behagar det Herren Kristus så väl, att folket här har en så fast tillförsikt till honom, att han skall hjälpa den lame. Och han säger så vänligt till denne: "Min son, du är sjuk. Djävulen har lagt lamhet på dig, och Gud har låtit det ske för dina synders skull. Därmed har följt förskräckelse och ett ängsligt samvete. Du tänker: ack, Gud är vred på mig; vart skall jag taga vägen? Ty

det är naturligt, att då Guds straff träffar en, så blir man också genast förskräckt. Men, min son, låt icke sådana tankar tränga för djupt in i hjärtat. Tänk icke: 'Gud frågar icke efter mig; vem vet, om han vill vara mig nådig eller icke, ty vad är jag mot Gud?' Se icke på din sjukdom, utan hör vad jag säger dig, nämligen att dina synder förlåtas dig. Tänk därför så: 'Vad gör det, att jag är lam? Mina synder är mig förlåtna. Varken lamheten eller någon annan sjukdom skall hindra mig från att tro detta.'"

Så skall ord och tro höra ihop. Det ena kan icke vara utan det andra. Den som tror och icke har ordet, han tror som turkar och judar. Dessa säger väl, att Gud är nådig och barmhärtig. Men de har intet löfte därom. Ty Gud vill inte icke vara nådig utan Kristus. Och en kristen måste tro så, att han icke bara håller före att Gud är nådig bara mot några som är särskilt fromma, utan mot honom själv och förlåter just honom hans synder för medlarens, sin Sons, Jesu Kristi skull. Och tvärtom: har man ordet men icke tron, så gör ordet ingen nytta. Ordet och tron måste alltså förenas och liksom förmälas med varandra. Det ena får icke skiljas från det andra. [...]

Lär dig därför att tala om detta på följande sätt: "Jag vet väl och erkänner också, att Gud ensam är den som förlåter synder. Men jag måste också ha något, varav jag kan veta, att synderna är mig förlåtna, och vilket medlet är genom vilket jag får dem förlåtna. [...]"

Detta sker först och främst i det heliga dopet. Där har vi hans befallning, att dopet skall ske i Faderns, Sonens och den helige Andes namn. Bredvid denna befallning står löftet: "Den som tror och bliver döpt, han skall bliva frälst." "Men", invänder du, "dopet är ju bara vatten". Det är riktigt. Men detta vattnet är icke ensamt. Guds ord är förenat med det. På samma sätt är det, när du går till din själasörjare, åt vilken detta särskilt är uppdraget, eller till en annan kristen, och ber, att han

skall trösta dig och avlösa dig från dina synder. När han då säger: "I Guds stad och ställe förkunnar jag dig, att alla dina synder förlåtas dig för Kristi skull", så skall du vara viss om att alla dina synder är genom detta utvärtes ord verkligt och säkert förlåtna. Ty dopet och ordet ljuger icke för dig. [...]

Om du därför vill ha syndernas förlåtelse, så gå och låt döpa dig, om du icke är döpt. Är du däremot döpt, så påminn dig den försäkran Gud en gång gett dig, och tvivla icke utan tro. Gå så också och förlik dig med din nästa. Kom sedan och begär avlösning. När du hör, att man i Jesu namn förkunnar dig syndernas förlåtelse, så tro det. Då har du den också i verkligheten. Gå därefter till den heliga nattvarden, och tag där emot Kristi lekamen och blod, för att du må bli viss om, att denna dyra skatt angår dig och är din egen, så att du skall njuta den till ditt bästa. [...]

Lägg därför märke till denna undervisning, och lär dig att förstå, vad syndernas förlåtelse egentligen är, hur man kan bli viss om den, och var man skall söka och finna den. Sök den icke på annat håll, utan sök den hos den kristna församlingen, som har Guds ord och sakrament. Där skall du finna den och behöver icke söka den i himmelen. Fariséerna tänkte, att Kristus hädade Gud, eftersom ingen annan än Gud kan förlåta synder. Akta dig för att tänka som dessa och säg: "Gud har lagt ned syndernas förlåtelse i det heliga dopet, i nattvarden och i ordet, ja, han har lagt den i var och en kristens mun." Om en kristen tröstar dig och förkunnar dig Guds nåd på grund av Kristi förtjänst, så skall du taga emot det och tro, alldeles som om Kristus själv med egen mun sagt det till dig, lika väl som han här sade det till den lame.

Därför tar partiandar och svärmare alldeles miste, när de rycker loss syndaförlåtelsen från ordet. Det kunde man göra, om det vore blott en människas ord eller ett av en människa

förordnat vatten. Men här är Guds ord och ett av Gud förordnat vatten. Den som vill ta det från människorna och avråda dem från att tro det, han tar ifrån dem syndernas förlåtelse. Och då finns det inte mera någon hjälp. Vederdöpare och andra sekter har på en gång förlorat både syndernas förlåtelse, dopet, nattvarden, den kristna kyrkan och alla kristliga gärningar, när de kastar bort ordet, som de hör från en medmänniskas mun och icke räknar det för något bättre än en kos råmande. Men till och med om Gud talade genom en ko eller ett annat djur, såsom han ju en gång talat genom en åsna, så borde man likväl icke förakta hans ord, utan låta det gälla. Varför föraktar man det då, när människor uttala det på Guds befallning och efter hans förordning? Ty fast det är en människas röst du hör, så är det likväl icke en människas ord. Utan det är Guds ord, och du får därvid verkligen syndernas förlåtelse, om du tar emot det med tro. [...]

Detta har jag velat säga så utförligt. Ty påven och de fördärvliga partierna anstifta så mycken skada. Därför behöver var och en veta att taga sig till vara. Påven visar oss varken till ordet eller till sakramenten. Partierna kan intet annat än tala föraktligt om ordet och sakramenten. Hos dem gäller intet annat än "Anden, Anden". Men vi vet, att den helige Ande icke vill uträtta sitt verk utan ordet och sakramenten. Därför kan vi icke förakta ordet och sakramenten, utan vi bör och vill akta dem högt och hålla dem för den dyrbaraste skatt.

Gud förläne sin nåd, att vi alltid må hålla fast vid denna lära samt framhärda intill änden och bli saliga. Amen.

Ett utdrag ur Luthers predikan på 19 s e Trefaldighet (=20 s e pingst), Huspostillan, s. 569-570, 572, 573-574, 575, 578-579

REDAKTÖR: Markus Saarinen, Koppövägen 43, B 7, 64100 Kristinestad, Finland. Tel. +358(0)50-358 9797. E-post: marksaar@gmail.com.

ANSVARIG UTGIVARE: Kristian Norrback, Ginstigen 171, 66100 Malax, Finland. Tel. +358(0)50-919 5704.
E-post: kijana@mbnet.fi.

REDAKTIONELLA MEDARBETARE: Tord Carlström (Sannäs), Jan-Erik Back (Korsholm), Thor Hemming (Malax), Lars Lövdahl (Kristinestad) och Tom Lövdahl (Lappfjärd).

LUTHERLÄSARENS WEBBADRESS:
www.lutherlasaren.net

DISTRIBUTION: Holger Lövdahl, Södra Lappfjärdsvägen 159, 64300 Lappfjärd, Finland. Tel. +358(0)6-222 1428. E-post: tom.lovdahl@fimnet.fi

BOKLÅDANS KONTAKTUPPGIFTER: Bror-Erik Wikström,
Bölevägen 124, 64240 Böle, Finland. Tel. +358(0)6-225 8144.
Närpes Sparbank, IBAN: FI06 4963 1020 0234 74
BIC: ITELFIHH

LUTHERLÄSARENS BANKKONTO i Finland är Nordea, Kristinestad.
IBAN: FI08 2026 1800 0072 90.
BIC: NDEAFIHH

Inom Sverige används kontonr. 8420-2.1442032064
Om pengar sänds från utlandet till Sverige:
IBAN: SE93 8000 0842 0214 4203 2064
BIC: SWEDSESS